

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

MOTIV FRÅN STUGUN. — FOTOGRAF H. LÖFBLADH.

18:DE ÅRG.

DEN 3 DECEMBER 1916

N:o 10

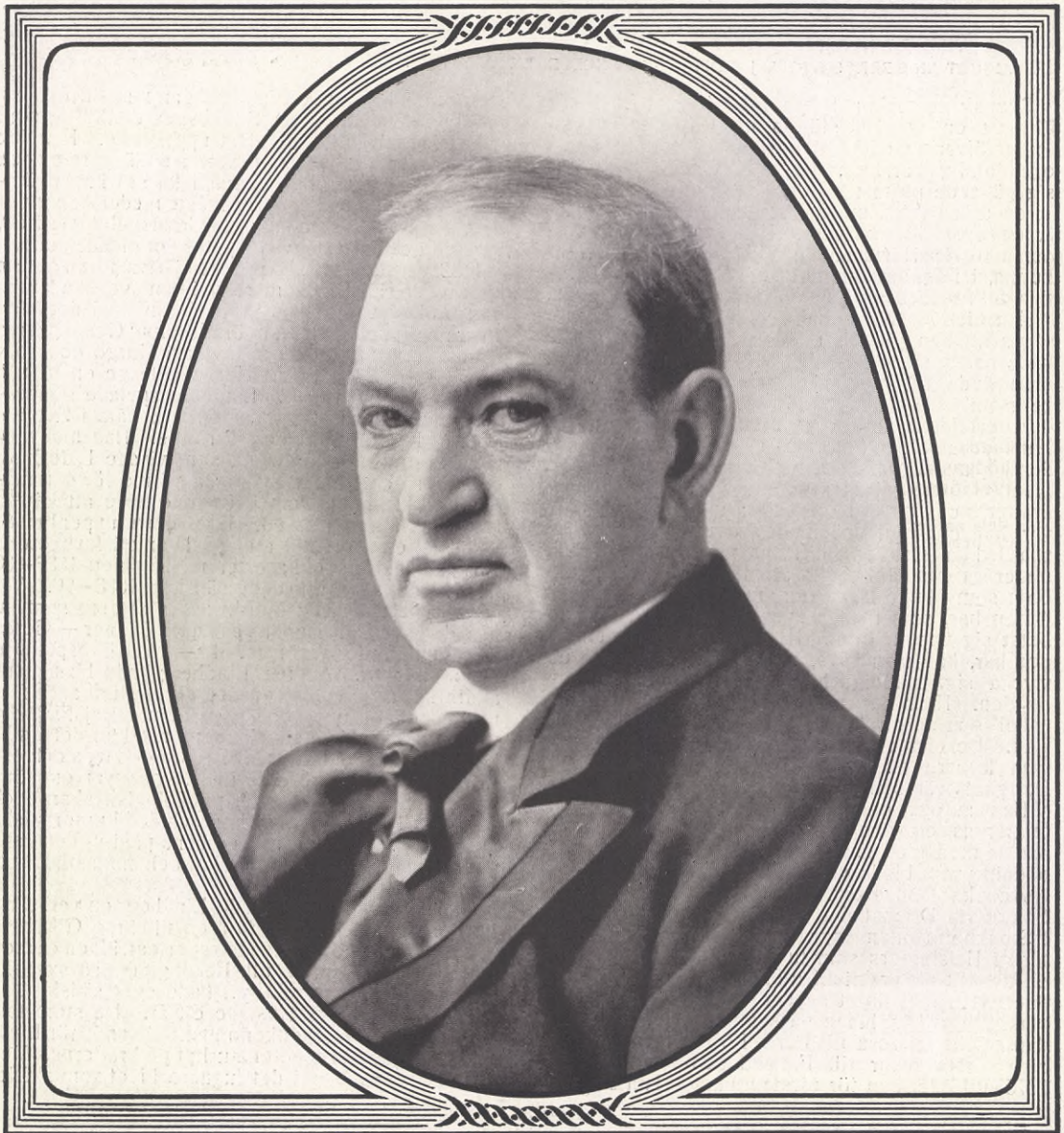

Foto. Jonason. Öbg

Klubb. Bengt Sjöström

Anders Lindholm

AUGUST LINDBERG †.
TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

AUGUST LINDBERGS STOFT JORDFÄSTES I ENGELBREKTSKYRKAN. Text å sid. 159. H. S. De. STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Svensk teaterkonst har med August Lindberg förlorat en af sina största utöfvare och svensk kultur öfverhufvud taget en man af stora mått och egendomlig karaktär. Hans inflytande har gjort sig gällande på många områden inom teatern och äfven utåt i fråga om uppfattningen af hvad teater är och hvad den betyder. Han var känd och värderad i hela Norden, och norsk och dansk teater kunna, i fråga om fruktbringande impulser vid viktiga tillfällen, räkna honom som en af sina egna.

Han blef 70 år gammal, och det kan sålunda icke sägas att han gick bort i förtid; mänskligt att se hade han utträttat hvad han ville och kunde utträttat. Men ända till dess sjukdomen bröt ut var hans verksamhetslust lika rastlös och under själfva sjukdomen lefde hans andliga kraft kvar oförminskad. Hans arbetsprestation måste sägas vara utomordentlig under hela det halfva sekel han verkade, men den möjliggjordes genom hans stora kroppskrafter och sunda lefnadssätt; under hela sitt lif var han en friluftsmänniska som få, begagnande alla lediga stunder till långa vandringar. Det är underligt att tänka sig att det var en lungsjukdom som skulle lägga honom i grafven.

Han har, som många svenska stormän, själf arbetat sig upp ur intet. Han var född i Hedemora och har, kan man säga, i sitt sätt att tala och uttrycka sig, ständigt bevarat ett minne af hembygden. Hans far var brandvakt i det lilla samhället och Johan August fick snart söka reda sig själf. De första sträfsamma åren försörjde han sig som kypare på gamla Blå Porten, det bekanta Djurgårds-vårdshuset.

Han antogs emellertid som elev vid de kungl. teatrarnas elevskola 1865 och studerade där ett par år men gick snart öfver till den praktiska utbildning som bjöds vid olika ambulerande sällskap i svenska landsorten. År 1871 kunde han få debutera vid Dramatiska Teatern, men stannade icke i Stockholm utan engagerades vid Svenska Teatern i Helsingfors som ju äfven på den tiden fyllde en uppgift att praktiskt utbilda svenska skådespelare. Han blef flitigt använd hvart han kom, men stannade aldrig länge på samma plats. Med undantag för en resa till Paris 1875 höll han sig vid sina första resor till Finland och Skandinavien. 1876 utförde han för första gången Hamlets roll.

Det var i brytningen mellan gammal tid och ny han uppträdde med sin Shakespearetolkning som också snart väckte ett visst uppseende. Han fick vedersakare lika väl som varma anhängare på den nya, modernt oroliga, fantastiska stil han tillämpade. Men äfven fienderna måste medge den intelligens i studiet som låg under framställningssättet, värmen och det osjälfviska patos som ledde honom.

1882 vågade han sig på det djärfva företaget att bilda eget sällskap som reste i den svenska landsorten. Det var då han grep sig an med det ännu större vågspelet att framföra Ibsens "Gengångare" som väckt en storm af ovilja i Norge och som ingen inhemsk teater i Norge ville ge en fristad. Försöket slog väl ut. Lindberg spelade gengångare och utförde Osvalds roll inte bara i Sverige utan i Köpenhamn och i Norge. Han blef med rätta berömd för företaget, som visade både hans oräddhet och hans idealistiska värme för den moderna diktningen som i förstone hade att kämpa med så starkt motstånd. Efter detta uppenbarade han sig en kort tid åter på Dramatiska teatern, gaf gästspel på olika orter mellan åren 1885—88 och ledde åter ett eget sällskap 1888—90. Vid detta senare tillfälle gjorde några af dem som nu bära den svenska scenens bästa traditioner — Gerda Lundequist, de Wahl m. fl. — sina lärospån vid hans sällskap. August Lindberg hade bland sina andra stora gåfvor äfven den att se slumrande förmåga hos de unga och egga dem till själfständig verksamhet. Då och allt framgent blef det en af hans stora uppgifter att instruera och leda och entusiasmera de opröfvade unga. Han var outtröttlig i sådant och ägde en psykologisk skarpsblick som tog i sin tjänst infallen och den humoristiska anekdoten. Historierna om hans påhittighet, hans goda humör, hans originella och fantastiska uttryckssätt äro otaliga.

Under 90-talet utvecklade Lindberg en verksamhet i stor stil. De första åren tillhörde Göteborg där han gaf en omväxlande repertoar, äfven operor. Därefter kom turen till Helsingfors, så svenska landsorten där han på nytt hade eget sällskap, så Norge där han gästspelade ett år. De stora turnéerna blefvo aldrig ekonomiskt gifvande för Lindberg, och de togo helt naturligt på krafterna. Med 1897 återgår han till det lugnare lifvet som skåde-

MÄRKLIGT KERAMIKFYND I ÖREBRO.

Efter fotografi för H. B. D. af Hakelius, Örebro.

spelare först vid Dramatiska teatern, sedan hos Ranft som då gjort sin snabba och lysande start. Han spelade hos Ranft på Svenska teatern för sista gången Hamlet som då betecknades som mera mognad och sammanhängande än ungdomsårens fragmentariska och ojämna prestation. Han kreerade också bl. a. Olaus Petri i Strindbergs Gustaf Vasa på ett fullödigt sätt. Men experimentens tid var icke helt förbi. Han ö-

vergick 1903 till operascenen i Stockholm under en brydsam tid i egenskap af instruktör och regissör och förblef där i tre spelår. Från 1906 och till sin död tillhörde han Dramatiska teatern som en af dess främsta krafter. Det var direktör Fredrikson som engagerade honom de sista åren af den gamla scenens tillvaro; han följde med då Michaelson 1908 organiserade det nya sällskapet i det nya teaterhuset och var den som fick det ärofulla uppdraget att uppläsa Tor Hedbergs invigningsprolog. Under Michaelsons och Tor Hedbergs tätt följande direktörstider utförde han sin ålderdoms mästerverk, Borkman, Hans Brask i Strindbergs "Siste riddaren" och "Riksföreståndaren", gamle Levin i Nathansons "Innanför murarna" och slutligen rektor Kroll i "Rosmersholm", den sista rollen som utfördes under en aldrig svikande andens friskhet och intelligens.

Under dessa senare år afbröt han vid några tillfällen det regelbundna arbetet som skådespelare med ett egenartadt företag som väckte stort intresse och betecknar en af Lindbergs största konstnärliga insatser. Han lärde sig utantill två af världslitteraturens jätteverk "Stormen" och "Faust" och drog med dem på uppläsningsturné rundt landet. Somliga mena att detta var hans konstnärliga krafts kulmen. Man beundrade inte bara hans häpnadsväckande aldrig svikande minne men den utomordentliga förmågan att dramatiskt och lyriskt gestalta de ovanligt svåra uppgifterna. Ännu för kort tid sedan 1911 gjorde han en ansträngande turné till England och Amerika med Stormen på sitt program.

August Lindbergs repertoar var omfattande men kanske icke så stor som några af hans samtida kollegers. Han var aldrig rädd för nya uppgifter, men han hade älsklingsroller som han gärna återvände till. Sådana voro i främsta rummet Hamlet och Richard II, Oswald i Gengångarne, Hjalmar Ekdahl i Vildanden, Borkman. Han var en af de skådespelare som inte nöjde sig bara med att tolka utan kände sig ha något eget att säga. Det hade sagts att hans största förmåga var att gifva lif åt ett diktverk, att han i själva verket var mera poet än skådespelare. Hurusomhålst — han var en ovanlig man; och hans likbegängelse som bevisades af nästan alla de nu framstående männen i konstens och litteraturens värld bar vittne om den auktoritet han ägde och den vördnad han in- gaf hos samtida och yngre generationer.

EN DEL AF DET MÄRKLIGA KERAMIKFYNDET I ÖREBRO. LERGODS FRÅN 1687 - 1729.
Nederst: FÖRSTORING AF 4-5-HYLLORNA. Text å sid. 160.

KONUNGENS SKÅNEBESÖK.

Amatörfoto A. Jönsson, Eslöf.
TROLLENÄS SLOTT där konungen residerade hos förste hofjägmästaren friherre Nils Trolle och friherrinna.

Konungen har under någon tid vistats i Skåne och därunder deltagit i ett flertal jakter, som med anledning af kungabesöket anordnats å de stora godsen Skabersjö, Trollenäs och Trolleholm.

*

A. O. Wallenbergs 100-årsdag den 19 nov. högtidlighölls bl. a. genom nedläggning af minneskransar på den hänsöfne märkesmannens graf vid Malmvik på Lofö. Bland de därvid närvarande märktes riksmarskalken Printzsköld, utrikesministern Wallenberg, Stockholms enskilda banks direktion m. fl.

Amatörfoto A. Jönsson, Eslöf.
TROLLEHOLMS SLOTT där konungen jagade såsom gäst hos kammarherren greve Carl Trolle-Bonde och grefvinna.

I anslutning till det firade minnet öfverlämnades till Stockh. Ensk. Bank en af Nord. Komp. blomsterafdelning utförd praktfull blomsterdekoration bestående af en meterhög urna af guldfärgad chrysanthemum fylld med dyrbara Orchidéer. Den magnifika blomsterdekorationen var beställd af Norges Bank.

*

Vid Landtbruksbinäringarnes höstutställning i Malmö d. 9-12 nov. visades bl. a. en af svenska Silkesodlareföreningen anordnad intressant exposition, afsedd att illustrera föreningens verksamhet samt upptagande en samling ägg, larver, kokonger och fjärilar

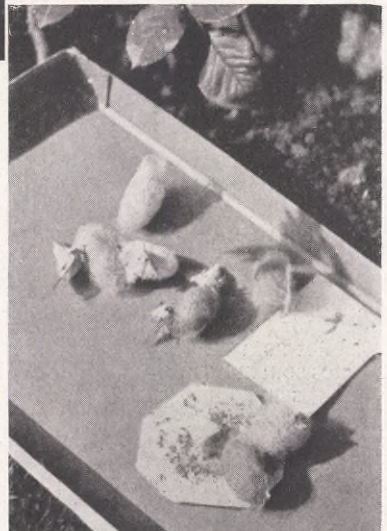
TILL 100-ÅRSDAGEN AF A. O. WALLENBERGS FÖDELSE FRÅN NORGES BANK.

äfvensom rått och arbetat siden af svensk tillverkning. Initiativet till den svenska silkesodlingen togs redan på sin tid af hr G. Jacobsson i Göteborg.

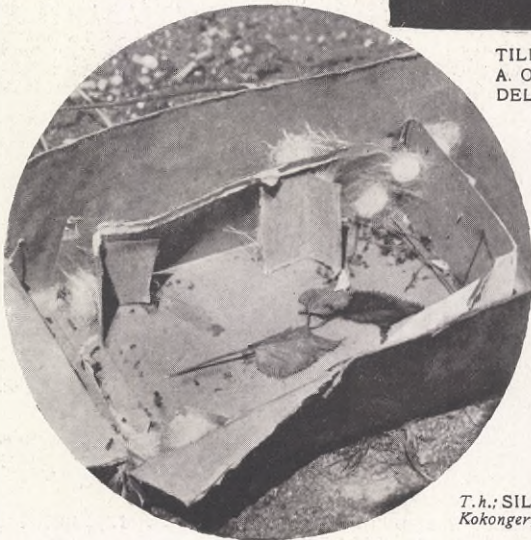
SVENSKA FÖRSÖK MED SILKESODLING.

T. v.: SILKESODLING I LÖBERÖD: En mask äter af mullebränsblad; andra synas redan ha förpuppats sig och fäst kokonger i askhörnen.

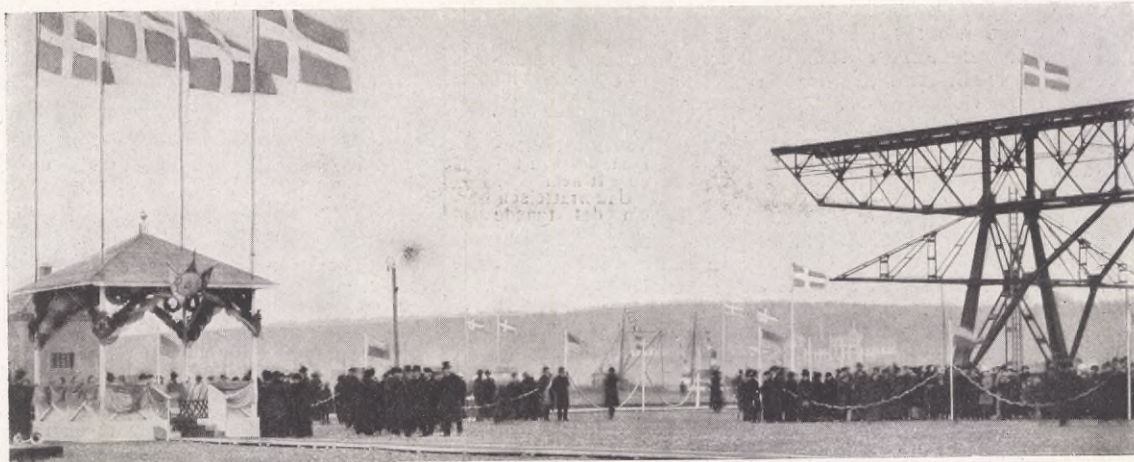
T. h.: SILKESODLING I ESLÖF: Kokonger, fjärilar samt silkesfjärilns ägg.

Amatörfotos A. Jönsson, Eslöf.

HAMNINVIGNINGEN I KRISTINEHAMN.

HAMNPLATSEN DÅR INVIGNINGS-
HÖGTIDLIGHETERNA ÄGDE RUM.

„FERMIA“ (X), DEN BROSTRÖMSKA
OCEANÅNGAREN, ANKOMMER TILL
NYA HAMNEN.

dustrien och affärsvärlden m. fl.
Vid 1-tiden på middagen em-
barkerade fästdeltagarne på tre
ångslupar för att begifva sig
utåt hamnkanalen ångaren „Fer-
mia“ till mötes. Med ångslu-
parne i spetsen ångade flottillen
sedan in i hamnen, där de in-
budna efter debarkeringen sam-
lades kring en vid landstignings-
platsen rest estrad. Invignings-
akten inleddes med ett tal af
ordf. i hamnstyrelsen dir. *H. Th.*

INVIGNINGEN: Fr. h. landshöfding Dyrssen, statsråden Broström och von Sydow (håller
invigningstalet) samt landshöfding Bergström. 1 o. 3 foto Discbler, 2 foto Wiborgh, Kr.-hamn.

Amatörfoto. Klädd: Bengt Sihlbergspärra.
G. S. SIHLBERG.
föremål för revolverattentat i Göteborg.

Holm, hvilken efter att hafva redogjort för hamnbyggnadens tillkomst
å hamnstyrelsens vägnar öfverlämnade den nya hamnen till staden.
Sedan stadsfullmäktiges ordförande dr Brydolf därefter framfört sta-
dens tack till regeringen, hamnstyrelsen och alla öfriga, som med-
verkat till hamnföretagets fullbordande, höll statsrådet von Sydow
invigningstalet och förklarade hamnen öppnad. Högtidligheten afslu-
tades med fanfarer, unison sång samt leiven för fosterlandet.

Med anledning af hamninvigningen hafva statsrådet Broström, hans
moder och syskon till ett sjömanshem i Kristinehamn öfverlämnat
en gåfva af 200,000 kr. med ett därtill fogadt löfte att jämväl bekosta
tomt för byggnaden.

Ett mystiskt revolverdrama utspelades den 18 nov. på firman Heyman och Holm-
bergs kontor i Göteborg, därvid förste mannen i firman *G. S. Sihlberg* blef skjutet
två revolverskott i hufvudet af en ryss vid namn Sessly, med hvilken han hade
en affärsspekulation gemensam. Den skjutne lyckades rädda sig ut från kontoret
och fördes sedan för erhallande af vård till sjukhus. Godt hopp om hans veder-
fående finnes. Sessly, som anhållits, har velat göra gällande att icke ett mord-
försök utan endast en olyckshändelse förelegat.

Den berömde polske författaren, 1'05 tilldelad Nobelpriset i litteratur. Född 1846. Död i dessa dagar. Se föreg. n:r. Efter ett senaste porträtt.

nåstan kaleidoskopartad gestaltning, Tappe, kampduglig och med den för amerikanen kännetecknande energifulla arbetslusten i sin ägo banade han sig fram genom lifvets ekonomiska svårigheter som tidningspojke, fabriksarbetare, cow-boy, jägare, matros —. Arbetet gaf honom lefvebröd och skänkte honom genom sin skiftande natur den omväxling, som hans liffulla sinne hungrade efter, på samma gång det gaf honom medel att tillfredsställa en medfödd brinnande läslust, för hvilken allt var begärligt, novellen, romanen, tidningen, den socialistiska flygskriften, det filosofiska arbetet. Under någon tid sökte han bedriva äfven regelrätta studier vid Kaliforniainiversitetet, men slungade dem snart och kastade sig åter ut i arbetslifvet, blef guldgräfvare, journalist, socialistagitator och annat tills han, några och tiugo år gammal, plötsligt framträder som författare, därmed finnande utlösning för en den rikaste diktarebegåfning.

Jack Londons författarskap är starkt personligt betonadt. Det är sina egna upplevelser, sitt eget "struggle for life" i industriens grottekvarn, sitt eget fria lif i urskog och vildmark han skildrar. Med öppna iakttagande ögon, med ett sinne mottagligt för hvarje intryck, med en klart tänkande hjärna har han gått sin väg fram och assimilerat hvarje detalj af det upplefda med sitt väsende; han är hemma på gatan, i fabriken, i fattigkvarteren, han har som matros plöjt världshafven, som "tramp" bettlande strukit landsvägen fram, ödemarken, urskogen och dess af mysticism omgifna djurvärld hafva inga hemligheter för honom, han har känt guldfebern brinna i sina ådror och han har stått ansikte mot ansikte med människor, i hvilkas ögon mordlusten lurat. Alla dessa områden, okända för mera kultiverade författare och därför ännu icke exploaterade gjorde han till sina domän, förmedlande kunskapen om den till allmänheten i skildringar, öfverraskande genom de öppnade nya lifsvidderna, fängslande genom sin starka egerart, burna af en impulsiv skaparkraft och af en i all sin enkelhet fascinerande stilkonst.

Den frejdade amerikanske författaren Jack London har enligt ingångna meddelanden den 23 nov. aflidit i Moon Valley i Kalifornien, där han hade sitt hem.

Underrättelsen om det timade dödsfallet har kommit fullständigt oväntad, nästan brutalt öfverraskande, knuten som den är till kraftmänniskan Jack London, en man som, ännu ung, hade bakom sig ett sundt och hårdande lif i skog och mark och som, efter hvad man hade sig bekant äfven sedan berömmelsen tillfört honom rikedom och öfverflöd i vanor och lefnadsätt förblifvit den friluftsmänniskan han alltid varit.

Jack London var född 1876 och utgånngen ur ett fattigt hem. Hans barndom och första ungdom fingo genom sin växlingsrikhet en

En af den yngre generationens mest populäre amerikanske författare. Född 1876. Död d. 23 Nov. 1916.

Jack Londons första roman, hvilken i ett slag ställde honom bland samtidens främste författare, är den mäktiga vildmarksskildringen "Varghunden", följd i snabbaste tempo af nya arbeten "Varg-Larsen", "Hans faders gud", "En Nordlandens dotter", "Afgrundens folk", "Martin Eden", "John Finkelman", "Järnhälen" och en mängd andra alser, många af dem fullödiga verk, men en icke obetydlig del alltför hastigt och lösligt hopkomna. — Den bortgångne författarens böcker hafva öfverflyttats till alla kulturspråk och torde f.n. vara världens mest lästa skönlitterära arbeten. Äfven med vårt språk har ett stort antal af dem införlifvats genom bokförlägsfirman Bohlin & Co. i Stockholm.

D:R E. R. DOYEN, en af Frankrikes främste kirurger, som speciellt egnat sig åt studiet af kräftsjukdomar. Född 1859. † 21 Nov. — Foto. tagen 1904 då d:r D. lämnar Kirurgkongressen efter en häftig kritik mot hans "kräftsrum".

Den kände franske kirurgen d:r Eugène Louis Doyen afled den 21 nov. i Paris 56 år gammal.

Den bortgångne, hvilken ägde en mycket stor klientel, ägnade sig vid sin privata klinik i Paris företrädesvis åt kräftsjukdomarnes behandling på operationsväg. Han tillskref sig själf upptäckten af kräftbacillen, hvilken upptäckt emellertid icke höll sig inför fortsatta undersökningar. Doyen hvilken åtnjöt anseendet som en af tidens skickligaste operatörer, har från trycket utgifvit en handbok i operativ kirurgi, hvilken vunnit erkännande som en den förträffligaste handledning i operativ teknik.

Till H. 8. D:s medarbetare vidarebefordras genom redaktionens försorg **endast oförseglade meddelanden**, som icke strida mot vår tidnings intressen.

KEJSAR FRANZ JOSEF †.

Midt under världskrigets fruktansvärda åskor har nestorn bland världens monarker för alltid lagt sitt åldriga huvud till hvila på Schönbrunnsslott. Bäraren af Donaumonarkiens båda kronor, Österrikes kejsarliga och Ungerns apostoliskt-konungsliga, *Franz Josef*, har den 21 november kl. 9 på aftonen stilla utandats sin sista suck.

Född några dagar efter den revolution, som för alltid aflägsnade huset Bourbons hvita liljebanér från Frankrikes tron, har han, representanten för det allt sedan Carl V:s tider rivaliserande Habsburg, gått hädan vid en tidpunkt, då äfven denna andra gamla europeiska feodalmonarki darrar i sina innersta grundvalar. Huru än världskriget slutligen må utfalla: i oförändradt skick lär den nuvarande dubbelmonarkien icke vara i stånd att fortleva. Hela Franz Josefs regeringstid har fått sin karaktär af kampen mellan den moderna tidens nationalitetssträfvanden och den gamla territorialstat, till hvars pånyttfödelse i modern imperialism det pågående världskriget utgör ett krampaktigt jätte-försök. Skall det lyckas? Skall det misslyckas? Svaret kommer att innebära nyckeln till en lång framtids världshistoria.

Få monarker ha som den nu hädangångne drabbats hårdt af ödets slag. Som furste har han varit en de stora nederlagens käjsare som ingen annan, som människa en olyckornas man som få.

Redan när Franz Josef revolutionsåret 1848 tillträdde regeringen på grund af sin sinnessjuka farbroders tronafsägelse såg han sig ställd i ett hopplöst läge som försvarare af ett föråldradt bestående mot utvecklingens mäktigaste kraft uti dåtiden: nationalitetsiden. På alla monarkiens gränser rörde sig unga sjudande krafter, som otåligt kräde slittandet af band, hvilka af folken icke längre vidkändes som legitima. I söder hade Garibaldi redan höjt fanan för Italiens befrielse och vid Carl Alberts sida framträdde redan Cavour som den skicklige ledaren af den politik, hvilken öfver Solferino och Magenta skulle leda till hela halföns förenig under savoyisk spira. I norr hade just samma år den slesvig-holsteinska frågan bragt till genombrott den mäktiga tyska nationella rörelse, hvaraf den ungefär samtidigt på den politiska vädjobanan framträdande Bismarck på ett så genialt sätt skulle begagna sig för att vinna både Tysklands enhet under preussisk hegemoni och Österrikes definitiva utestängande från inflytande på de tyska angelägenheterna. I öster befunno sig allt och alla i inbördes strid: serber, kroater och rumäner stodo här i uppror mot de härskande ungrarne och dessa i sin ordning mot den österrikiska hälften af riket: blott hjälpen af den ryske tsaren Nikolaus kunde hindra monarkiens sprängning och den inre freden köptes på detta håll endast genom eftergifter, hvilka åtminstone tidtals gifvit ungrarne öfvermakten icke blott i eget land utan också i Wien. Äfven efter de båda första årtiondenas yttre olyckor och inre eftergifter fortoro de svaghetsymptom hos monarkien, hvilka härrörde af den oerhörda nationalitetssplittning, som på alla håll satt centrifugala krafter i rörelse. Slutligen blef tillståndet ohållbart och katastrofen kom i följd med det ödesdigra ultimatum till Serbien, som gjorde världskriget oundvikligt. Det gällde Österrike Ungerns vara eller icke-vara, men också de sydslaviska nationaliteternas, territorialstatens eller nationalitetstaternas. Detta var krigsöppningsproblemet, huru än problemställningen vid den gigantiska kampens slut månne blifva.

Lika tragisk som Franz Josefs utrikespolitiska öden gestaltade sig, lika tragiska voro resultaten af hans bemödanden på det inrikespolitiska om-

rådet. När den förhoppningsfulle adertonåringen den 2 december 1848 utfärdade sin första proklamation till sitt folk, gaf han ett gyllene löfte: "Sann frihet och likaberättigande för alla rikets nationaliteter såväl som alla borgares likaberättigande inför lagen skall vid sidan af folkets representanters deltagande i lagsättningen vara grundvalen för vår styrelse". I intet stycke vardt det förverkligadt. I själva verket har kejsar Franz Josef i många år regerat utan parlamentariskt biträde och äfven den inre rättssäkerheten har lämnat mycket öfrigt att önska. Monarkiens vanskliga yttre läge och den inre nationalitetsstriden ha återverkat äfven på författningslivet och rättstillståndet. Metternich var visserligen borta, men det var en rest af det gamla Europa, som här lefde kvar på gränsen till de egentliga gränsländerna.

Men olyckorna och motigheterna träffade honom icke blott som offentlig personlighet, utan äfven som enskild och människa.

Det började 1867, då hans olycklige broder Maximilian, hvilken kejsar Napoleon uppsatt på tronen i det då som nu oroliga Mexiko, blef tillfångatagen af upprorsmän och skjuten: den efterlevande makten, syster till konung Leopold II af Belgien och fäster till kung Albert, blef sinnessjuk af sorg och lefver ännu med omtöcknade sinnen på ett slott ej långt från Bryssel.

Tjuogoett år senare (1889) inträffade det mystiska dramat på jaktslottet Meyerling, där Franz Josefs ende son, kronprins Rudolph, anträffades död tillsammans med sin älskarinna, baronessan Maria Vetsera. Det är än i dag icke klart, huruvida här förelåg ett mord eller ett själfmord. Det blef i hvarje fall icke den enda familjesorgen.

Kejsarens nära släkting, ärkehertig Johan, försvann år 1890 med ett fartyg till Sydamerika under det antagna namnet Johan Orth, och det är ännu ovisst, om han lefver eller är död. Hans svåggerska, hertiginnan af Alençon, en syster till hans gemål kejsarinnan Elisabeth, omkom vid den fasanfulla basarbranden i Paris 1897. Två år senare slöt kejsarinnan själf sin rastlösa lefnad — hon befann sig så godt som ständigt på resor — vid ett besök i Schweiz, där hon i Genève föll för den italienske anarkisten Lucchenis mordarhand. Och slutligen aflössade den 28 juni 1914 gymnasisten Principe de kulor, för hvilka hans brorson och monarkiens tronarvinge, ärkehertig Franz Ferdinand och dennes hustru grefvinna af Hohenberg stupade och som för detta världskrig kommo att bilda det blodiga motstycket till det utkastande genom fönstret af rådsherrarne Martinitz och Slavata, hvilket gaf signalen till trettioåriga kriget.

"Fruktansvärdt! Fruktansvärdt!" berättas det, att den gamle kejsaren utbrustit, då han erfor under rättelsen om den olyckliga tilldragelsen. "I denna värld har intet blifvit mig besparadt." Och för visso hade han rätt att påstå detta.

Före världskrigets utbrott antogs det allmänt, att Franz Josefs bortgång skulle gifva utlösning åt de många, visserligen sinsemellan stridiga krafter, hvilka under hela hans regeringstid hotat den habsburgska monarkien med upplösning. Nu under den pågående världskampen utgör dödsfallet en tilldragelse af endast underordnad vikt. Den stora uppgörelsen i sydöstra Europa är nu redan inledd och den går obevekligt mot sin afslutning, den ene eller den andre härskaren må intaga dubbeltronen i Donaulandet. Så mycket är redan tydligt, att Centraleuropas tyngdpunkt för oöfverskådlig tid framåt är förflyttad till de tyska länderna i norr.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Sjöström.

FRANZ JOSEF,
KEJSARE AF ÖSTERRIKE OCH KONUNG AF UNGERN.

Född 1830. — Förm. 1854. — Enkling 1898. — Kejsare af Österrike 1848. — Krönt til konung af Ungern 1867. — Död den 21 november.

Efter ett senaste porträtt.

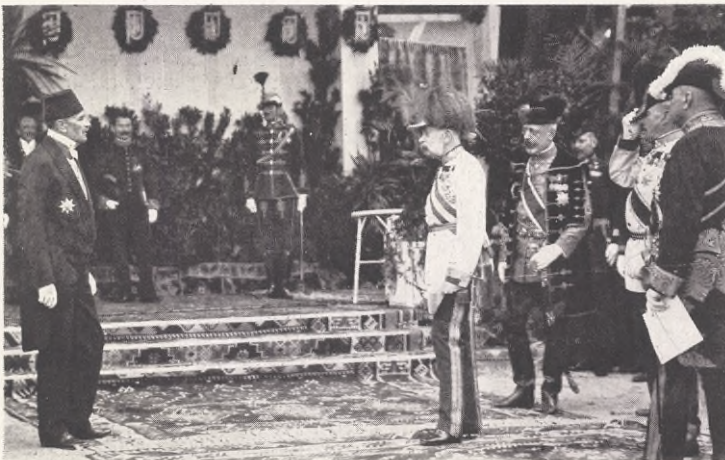
KEJSARINNAN ELISABETH MED SIN FÖRSTFÖDDE, ERKEHERTIG RUDOLPH. Efter ett sällsynt porträtt. — Kejsarinnan Elisabeth var född prinsessa af Bayern 1837, förm. 1854, död 1898. — Erkehertig Rudolph född 1858, död 1889.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Sjöström.

KEJSAR FRANZ JOSEF VID ETT HÖGOFFICIELLT TILLFÄLLE.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Sjöström.

KEJSAR FRANZ JOSEFS BESÖK I BOSNIEN OCH HERZEGOVINA 1910. Den officiella mottagningen i Bosniens hufvudstad, Serajewo, den senare beryktade platsen för mordet å erkehertig Franz Ferdinand.

ÖSTERRIKE—UNGERN.

DEN GAMLE KEJSAREN
OCH DEN NYE TRON-
FÖLJAREN:

KEJSAR FRANZ JOSEF
OCH DÅVARANDE TRON-
FÖLJARENS, NU KEJSA-
RENS, ÄLDSTE SON, ÄR-
KEHERTIG FRANZ JOSEF
OTTO, FÖDD 1912.

Vidst. bild:

KEJSAR FRANZ JOSEF
OCH DÅV. TRONFÖLJA-
REN, ÄRKEHERTIG KARL
FRANS JOSEF, NU KEJ-
SAR KARL.

dre broders andre son.
Sedan d. 21 okt. 1911 är
han i äktenskap för-
enad med Zita, prinsessa af huset Bourbon-Parma.

Om den nye kejsarens personlighet är ännu föga bekant. Han skildras som en godsinnad och älskvärd ung man och har inom officerskretsar uppnått mycken omtyckthet. Man lägger särskildt märke till, att hans äktenskapliga samlefnad uppgifves vara lycklig, något, som tyvärr icke ofta kunnat sägas om familjelifvet vid det wienska kejsarhofvet. Under hela hans tronföljartid har kriget pågått och hans sysselsättning med militära uppgifter därför trädt i förgrunden. Hans befor drän inom armén har varit snabb, hvaraf det emel- lertid på grund af hans ställning icke är tillåtet att draga några slutsatser; några personliga prof på tapperhet har det ej gått an att gifva honom tillfälle att utöfva — den nye tronföljaren, ärke- hertig Franz Josef Otto fyllde dagen före tron- skiftet endast fyra år — och insatserna i kriget äro för stora för att tillåta en obepröfvad ung man att på eget ansvar övertaga några högre befälsvärf annat än på papperet. I inrikespolitiska frågor är han ett fullständigt oskrifvet blad, hvilket på många håll framhålls som en styrka för honom själf och en lycka för hans båda stater. Ingen har rätt att betvifla uppriktigheten af det löfte han i sin tronbestigningsproklamation afgifvit: att vilja

Vidst. bild: DÅVARANDE TRONFÖLJAREN, NU KEJSAR KARL MED FAMILJ. Kejsarinnan, Zita är född prinsessa af Bourbon-Parma, 1892, förm. 1911. Ärkehertig Franz Josef Otto, nu tron- följare, är född 1912, ärkehertiginna Adelheid 1914; en andra son, ärkehertig Ludwig är född 1915.

KARL I.

KEJSARE AF ÖSTERRIKE OCH KONUNG
AF UNGERN.

Född 1887. Sonson till kejsar Franz Josefs
broder ärkehertig Karl Ludwig † 1896 och son
till dennes son ärkehertig Otto Franz Josef
† 1906.

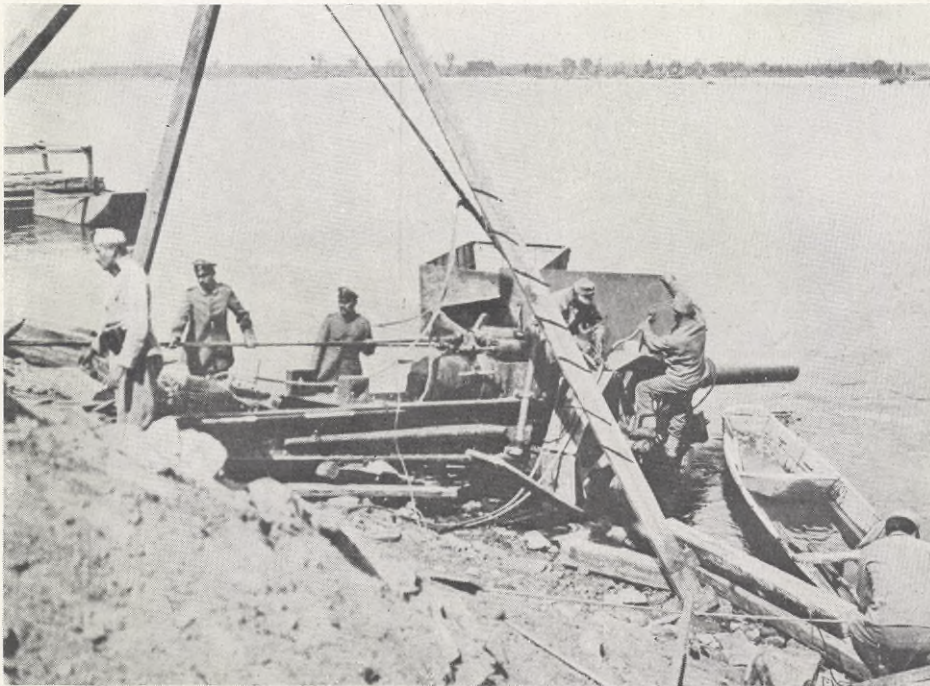
BROKIGA KRIGSBILDER.

Efter fotografi. *1. 1. 1905: E. og Sjöföresparre.*
**KEJSAR WILHELM BESÖKER DE TYSKA SJÖ-
 STRIDSKRAFTERNA I ZEEBRÜGGE.**

**TILL RIKSKANSLERNES 60.ÅRS-DAG D. 29 NOV. EXC. D:R VON
 BETHMANN HOLLWEG (sittande) diktar en viktig embetskrifvelse för
 understatssekr. Wahnshaffe. — Efter i dessa dagar nylagen foto.**

Efter fotografi.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöföresparre, Sölm-Gbg.

TUNGT TYSKT ARTILLERI UPPSTÄLLES VID DONAU.

vara sina folk en rättvis och kärleksfull furste, som önskar hålla deras konstitutionella friheter och öfriga rättigheter i ära och nogt iakttaga allas lika berättigande, samt att ständigt bemöda sig om att främja sina folks sedliga och andligaväl, skärma och skydda frihet och ordning inom sina rikens gränser och åt alla idoga samhällsmedlemmar trygga frukterna af ett redligt arbete. Den uppgift, som lagts på den unge kejsarens skuldror, är emellertid oerhördtsvår. Måtte han mäktas den!

LJUS I NOVEMBER.

EN VÄNS BREF TILL EN VÄN. FÖR HVAR 8 DAG AF FREDRIK VETTERLUND.

A käre Theo, nu är det din tur att höra af mig. De vänner man riktigt bryr sig om af hjärtat, kunna ju aldrig vara så många, och dem man ägt, mister man småningom, en efter en.

Det vill vanligen säga: de dö. Ty vänner, som man på annat sätt kan mista, ha sällan varit det.

Alltså, de dö. Och det är detta man kallar lifvet. Men det har inte någonsin varit min ambition att säga pessimistiska snusförnuftigheter. De som plägade själfbeundra sig i dylik lek, kände åtminstone inte samtidigt ett verkligt vemod. Jag säger plägade och kände, ty — gudskelof för god smak och andlig snygghet — har detta sätt att vara inbilsk på ändtligen torkat bort. Men du minns hur det grasserade, när vi voro studenter.

Nåväl Theo, jag skrifer nu till dig. Det är länge sedan sist, och en gång allt emellan måste man hålla räkning med de få vännerna, och se att de äro där. Ty åren flyga som moln i storm, och man har ej råd att slariva med något af lifshärdens värme. Mer än tillräckligt dunstar ändå bort af sig själf.

Jag nämnde nyss min ringa svaghet för pessimistiska blasfemier. Men jag har ej heller lagt mig till med den nyaste heroismen, som låtsar stå uppe på de kala fjällen och förakta värmen människorna emellan. Ungdomshjärtats värme, från ideell och kamratlik hänförelse till kvinnolidelsens glödhetta eller den idylliska solskensvråns värme eller julvärmens i hemmet, allt detta har jag velat, och om jag mister det, skall jag sörga och vörda minnet däraf, och rönnbären skola inte bli sura.

Men slikt behöfver jag inte säga dig. Vi veta båda, hvad vi äro skyldiga den eldhärd i våra hjärtan, som hållit vår vänskap varm genom åren.

Därför står allt vårt förlutna gemytsrikt lefvande för mig och säkerligen äfven för dig. Och just nu vill jag se för mig de olika bilderna af ditt lif i den lilla staden, där du nu gått fram mellan din bostad och hotellet i så många år.

Staden hör ju till de allra minsta. Under sommaren grön, blommande och solbakad med sin stillsamt flytande å och trädgårdar som gå ned till vattnet — men ändå vid järnvägsstationen inte utan "blick" på det kontinentala turistlif, som här ett par gånger om året rusar förbi.

... Fastän några ögonblick senare allting stillnar, sakta men oemotståndligt, och endast två, tre stationskarlar synas till ... och inne i staden.

Torget ligger solbaddadt och småtrefligt och med gräs mellan kullerstenarne, tomt, så framt där inte passerar fröken Kallenbergs katt, som alla kände, eller kanske i långsamt tempo du och din tax på väg till hotellet...

Men vintertiden, det är ändå den rätta omgifningen för dig, gamle, så som jag nu ser dig! Hur sofver inte då din småstad redan de få ljusa timmarna. Så godt som inga människor på de små krokiga gatorna, inga heller på torget, och blåsten kommer och drifver de rökiga molnen däruppe.

Men lifvet lefver ändå, och jag vet nog, att du arbetar med ditt folk, och du tittar in ett tag i banken och träffar järnhandlaren och bokhandlaren och doktorn, alla de vanliga, som du ser hvarje dag och som hvarje kväll samlas på hotellet. Du nickar till dem och skrattar och skakar deras händer så hjärtligt som bara du kan: God dag, lille bror! Och järnhandlaren och bokhandlaren och doktorn hälsa igen: Goddag Theo! Och de berättas dagens små händelser i kommunalpolitik och finans och hoppas att du ser in till dem på kvällen i kaféet.

Förmiddagen är snart slut, den tunga skymningen faller på, och molnen däruppe, som kommit utifrån hafvet digra af regn, tyckas bära all världens nattmörker i sitt sköte.

Men nu från människornas fönster lysas staden upp af vänliga ljus. Som gula stora ögon glimma de ut i kvällsmörkret, man ser gardinerna, och därbakom anar man de små familjernas lif. Och tänk hur ensamt och mörkt och kusligt det skall vara dessa regnstunder inne på de små gårdarna med all deras gamla bråte, som legat likadan i årtienden. Men för människorna hör äfven det till deras hem, med hvilka de vuxit upp i denna lilla stad och som de kanske aldrig lämna...

Nåväl, min vän. En sådan skum novemberdag, under sådana rökiga och drifvande regnmoln ville jag just komma till dig. En festmåltid skulle vi ha med massor af ljus och värme i det råkalla eftermiddagsmörkret, med strålände kristaller och snöhvitt duktyg på bordet i hotellets trefligaste rum, och brunstekt gas och fyllig bourgogne och triumfatorisk stämning gentemot lifvet.

Jag skulle ha kommit från tåget och mörkret och med ens stå därinne bland allt ljusskenet i den varma salen; och de andra, bokhandlaren och doktorn och järnhandlaren, skulle helsa på oss men ej vara med oss. Och du ler ditt bästa leende från gamla tider, och ljuset återglänsar i din pincenez. Vi inbilla oss att vi utträttat en del af det, som en gång legat oss om hjärtat, så att detta möte kan bli en riktig fest. Stämningen stiger, vinet rubinfärgar glas och kinder och sinnen. Minnena stiga upp och rubinfärgas äfven. Länge glömda ansikten bli med ens lustigt lefvande eller skynta vackert allvarliga förbi vår syn. Ungdomsårens galnaste karneval lyser fram för oss, brokig och bjärt och med bakgrund af leende blå sommarhaf och gyllne sol öfver muntert badsocietetslif... ungdomsårens komiska fattigdom på mynt och tragiska öfverflöd på idélif, som ännu långt fattigare skulle gå i blom och bli frukt... ty, käre vän, låt vara att vi lyckats med en del och i afton känna oss en smula som segrare, hur ynkligt litet ha vi inte ändå gjort af det vi skulle, hur dåligt ha vi inte utträttat vår Herres ärenden med oss här...

Detta är inte pessimism, det är ett enkelt fastställande af en enkel men ofrånkomlig verklighet. Alltså mycket värre än de dimmiga teorierna af hr X, hr Y och hr Z.

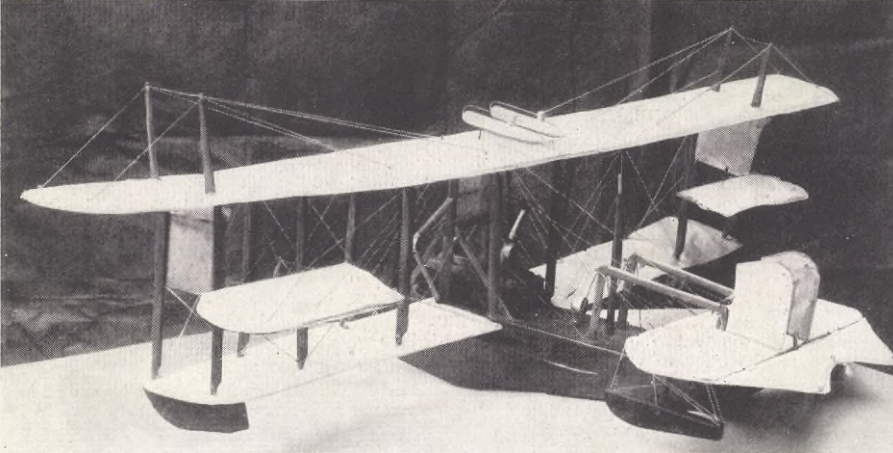
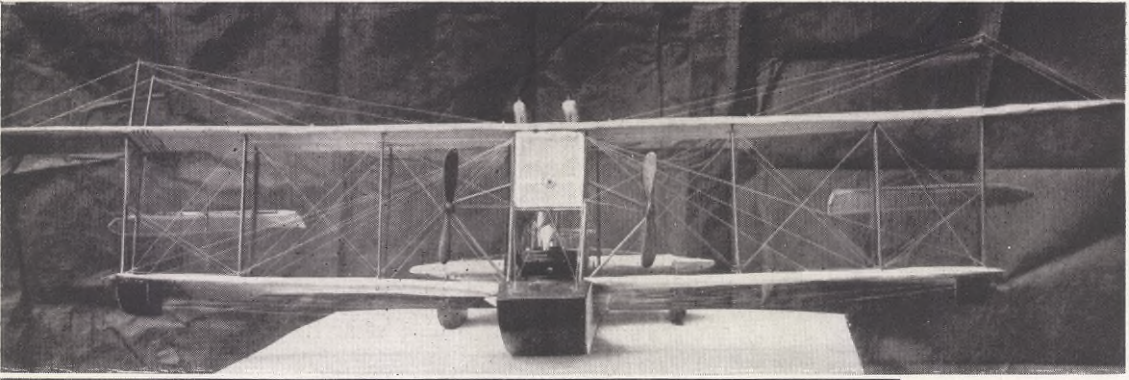
Det finns folk, som af féerna i födelsedagsgåfva i allmänhet bara fått hackor. De spela lifvets spel med hackorna — och de vinna! Och är det, som de vinna, inte bara yttre framgång, så... ära vare dem! Då ha de förvalt sitt pund. Och hur skämma de inte ut de andra, dem som möjligen af ödet fått idel ess och honnörskort! Men också något hemligt fel, kanhända i sin karaktär, som gör att allt rinner ut, som genom ett säll, så att de till slut stå nästan tomhändta med ett förlorat spel!

Och nu gäller det, gamle: i hvad mån ha vi fått hackor och i hvad mån honnörskort? Och hur ha vi spelat med de ena och de andra?

Problemet är kanske ytterst sammansatt, och det är svårt att göra upp facit. Men domen öfver ens lif beror i hög grad därpå.

— — — Dock, därom skulle vi egentligen inte tala. Ty denna ljusstrålände stund vid ett flyktigt möte skulle vara hvila och fäst, och allt det mörka härutanför, kylan och molnen och hela novemberkymmningen, bör endast vara den vänliga skugggramen kring fästens ljus, kristaller och hjärtevärm.

FRÅN FLYGARVÄRLDEN.

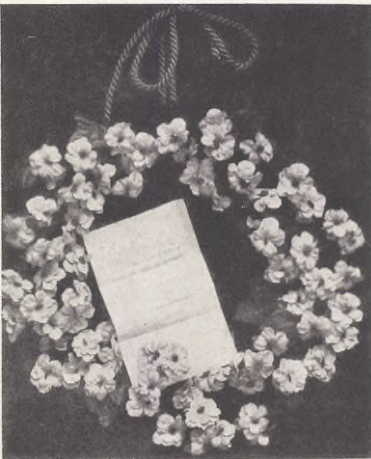

MODELLEN TILL "ATLANTIC", DEN BLIFVANDE FLYGBÅTEN FÖR FLYGNING ÖFVER ATLANTEN NÄSTA ÅR.

Modellen sedd framifrån och från sidan.

Inom den internationella flygarevärlden förberedes för nästinstundande sommar en flygtäfling, hvi ken genom sindjäfva planläggning ställer alla tidigare företag af denna art i skuggan. Täflingen afser nämligen ingenting mindre än en flygning från Amerika öfver Atlantiska oceanen till det

europiska fastlandet. Som deltagare i den djäfva färden väntar man världens främsta flygare. Glädjande nog kommer äfven vårt land att representeras, i det att den kände svenske flygaren kapten Sundstedt förklarar sig ämna deltaga i flygningen tillsammans med fransmannen Farman ombord på en Farmanmaskin. Norge kommer att företrädas af den nngje lofvande flygaren Georg Kulbeck, hvilken nu som bäst är sysselsatt med konstruerandet af en för färden lämpad flygbåt.

ENGELSK RIDDERSMANNA GÄRNING: En krans från engelska flygarekåren jämte en hyllningskrifvelse nedkastad från aeroplan bakom de tyska linierne till den tyske flygarehäftlen Boelckes minne.

Å tillägnan fäst vid kransen läses i öfversättning: "Till minnet af kapten Boelcke, vår tappre och ridderlige moiståndare. Från K. Brittiska Flygarkåren." Dessutom följde ett bref i kuvert "Till Tyska Flygarkåren" och så lydande: "Till officerarne vid den tyska flygarekår som opererar vid denna front. Vi hoppas att ni finna denna krans och äro ledsna att det blifvit så sent, men vädret har hindrat oss från att sända den tidigare. Vi deltaga med hans släkt och vänner. Alla hylla vi hans tapperhet."

Efter fotografi. Kllöbå: Dmgå Sllfversparre. GENERALLÖJTNANT v. HOEPPNER, nyutnämnd kommenderande general öfver de tyska luftstridskrafterna.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

F. R. AULIN.
Filt. dir. f. d. Adj. — Stockholm.
75 år 19 Nov.*

A. J. R. DANIELSSON.
F. a. Rektor. — Södertelje.
70 år 21 Nov.*

J. A. O. WICKBOM.
Seminariektör. — Kalmar.
65 år 24 Nov.*

J. T. HEDLUND.
Lektor. — Alnarp.
55 år 24 Nov.*

E. T. GRÖNWALL.
F. d. Öfverste. — Helsingborg.
70 år 30 Nov.*

C. A. W. FLENSBURG.
Förste Ljfmekus. — Stock-
holm. — 60 år 29 Nov.*

C. F. W. HEDERSTIERNA.
Landsköfding. — Halmstad.
55 år 1 Dec.*

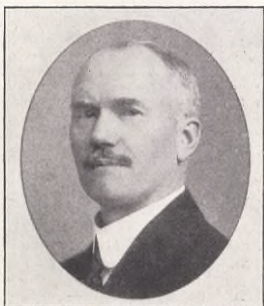
A. L. C. LEWENHAUPT.
Grefve. Riksheraldiker. Stock-
holm. — 55 år 5 Dec.*

C. A. BANCK.
Skeppsredare. — Helsingborg.
70 år 25 Nov.*

C. E. CLAESON.
Direktör. — Uddeå.
50 år 2 Dec.*

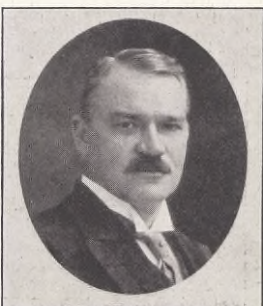
C. E. ROSÉN.
Ing. Dir. f. Schebo jernv. a.-b
Schebo. — 50 år 18 Nov.

K. U. ARWIDSSON.
Bankdirektör. — Vänersborg.
50 år 26 Nov.*

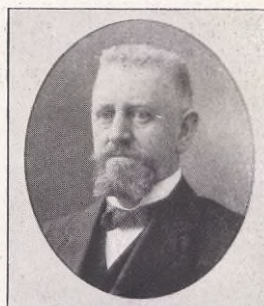
C. F. A. HÄGER.
Yrkesinspektör. — Jönköping.
60 år 4 Dec.*

M. MORTON.
Krigsråd. — Stockholm.
55 år 23 Nov.*

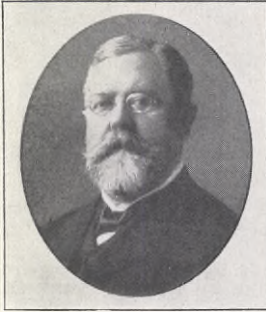
K. W. E. NILSON.
Statsgodet. — Stockholm.
50 år 14 Nov.*

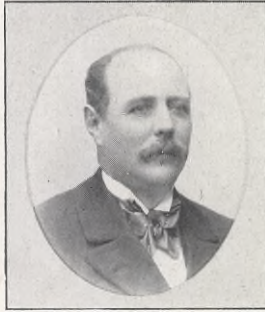
G. A. LINDMAN.
V. Häradshöfding. — Jönköping.
50 år 15 Nov.*

* Data á nästa sida.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

I. M. GÖTHE.
Bokhandlare. — Stockholm.
65 år 2 Dec.

C. A. E. HALLBERG.
Postmästare. — Borås.
65 år 24 Nov.*

G. V. HOLLBERG.
Apotekare. — Karlskrona.
60 år 2 Dec.

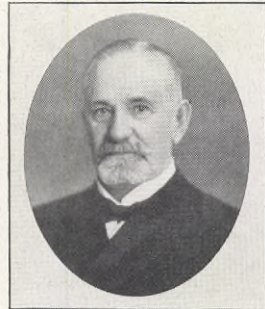
E. A. T. D. NOTINI.
Disponent. — Malmö.
50 år 27 Nov.

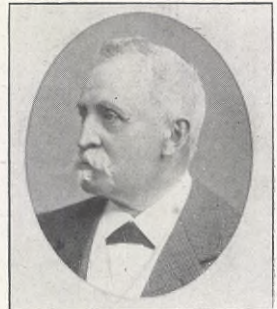
J. O. FRICK †.
F. d. Polismästare. — Karlskrona.
F. 36. † 17 Nov.*

C. MORTENSEN †.
Byggmästare. — Malmö.
F. 39. † 28 Okt.

I. L. MYRSTEDT †.
Direktör. — Stockholm.
F. 43. † 20 Nov.*

C. L. W. WITTE †.
Direktör. — Göteborg.
F. 49. † 11 Nov.*

* Data här nedan.

FREDRIK AULIN. Stud.-ex. 61, fil. dr. 72, adj. v. h. allm. lärov. å Södermalm 79-06. På sin tid under många år studiedir. v. Söderm. h. läroanst. i fl. En af de främsta kunnarne af Stockholmstrakts flora samt af Sveriges adventivflora, hvarom han framlagt iakttagelser i Sv. bot. tidskr.

REINHOLD DANIELSSON. Stud.-ex. 64, fil. kand. 72, lärov.-lär. 68-77, rektor i Hjo 77-79, i Södertelje 79-07. Led. af Södertelje stadsfullm. 81-10; på sin tid v. ordf. i skolråd., led. af kyrkoråd, fattigv.-styr. inspektör o. styr.-led. v. Elem.-skolan i fl., hufvudman i sparb.

JOHAN WICKBOM. Stud.-ex. 72, adj. v. Kalmar folkskoleem. 79, rektor där sedan 94. Pens.-styr. ombud 14.

TEODOR HEDLUND. Stud.-ex. 85, fil. dr. 92, docent i botan. v. Upsala univ. s. å.; lektor v. Alnarps landtblr.-Inst 04. Led. af landtblr.-akad.

ERNST GRÖNWALL. U.-löjtn. v. Lifreg. hus. 66, öfverste o. chef i Skån. hus.-reg. 98-07. Led. af Söderml. läns hush.-sällsk. förvaltn.-utsk. 82-98, af landstinget 84-98, ordf. i komm.-st. o. nmd 78-98. Sedan 05 led. o. sedan 10 ordf. i styr. f. Bank a.-b. S. Sverige.

CARL FLENSBURG. Stud.-ex. 74, med. lic. 86, med dr. 94; docent i pediatrik v. Karol. inst 94-04; bat. läk. v. G. lifg. 95-08; tf. läk. h. Kon Oscar 98, lifmedikus s. å., läkare h. Kon. Oscar 99-07; reg.-läk. i Fältläk.-kår 03; förste lifmedikus 04; reg.-läk. v. Sv. lifg. sedan 08. Lä-kare h. Kon. Gustaf sed. 15. Öfverläk. o. styr.-led. i Lifförs. a.-b. Victoria.

CARL HEDERSTIERNA. Stud.-ex. 80, jur. utr. kand. 86, v. hfd 88, rev. sekr. o. exped.-chef i Sjöf.-dep. 03, just.-råd. 05, konsult. statsråd 06-11, tf. öfverståthållare 11, reger.-råd 12, landshöfding i Hall. län 16. Komm.-m. s. k. N. O.

ADAM LEWENHAUPT. Stud.-ex. 81, kansliex. 88, aman. i Landtf. dep. o. i Riksråd. 88, kammarherre h. enkeher. af Dalarne 93. Riksheraldiker 03, tf. introduktör i. främ. sändebud 05.

AUGUST BANCK. Etabl. 73 firman C. A. Banck & Co i Helsingborg, hvilken bedriver en omfattande skeppsredierörelse. Verkst. dir. i ångf. a.-b. Astrea o. Libra, v. ordf. i styr. f. Sydsv. kred.-a.-b. afd.-kontor, styr.-led. i Syds. ömsesid. ångf. försäkr.-bol. och i sparb. Fullmäktig i Helsingborgs hand.-fören. På sin tid stadsfullmäktig.

CARL ERNST CLAESON. Stud.-ex. 84, intr. s. å. i faderns trika.-o. väfn.-affär i Uddebo. Sedan 02 verkst. dir. o. styr.-ordf. i Uddebo trika.-fabr. a.-b.; en af stift. o. styr.-led. i Sv. fören. trika.-fabr. samt disp. för Trika.-fabr. afd. U. sedan 13. Ordf. i komm.-st. o. fattigv.-styr.

UNO ARWIDSSON. Stud.-ex. 87, anst. v. Värml. ensk. banks kontor i Vänersborg 95, kamrer o. jourh. dir. sedan 07, intr. s. å. i styr.

CARL HÄGER. Afg. fr. Tekn. högsk. 78; efter olika anställn. förestånd i Tekn. högsk. mek. verkst. o. mek. laborat. 87-1900; tekn. chef i J. V. Svensons motorfabr. Augustendal, 1900-08; sedan sistn. år yrkesinspektör i 4:e distr. (Jönköping). Af Marinförvalt. 08 förordn. öfvervaka tillverkn. af Dieselmotorer beställda f. undervattensbåtar. Anordn. efter företagen studieresa o. på eget initiativ Tekn. högsk. materialprof. anst. 95-96. Denna anst. har sedermera utvecklat sig därhän att af riksdagen beviljas anslag f. ombildn. t. sjelständig statsinstitution i egen nybyggnad. Led. af drätselk. i Jönk. sedan 11.

MÅRTEN MORTON. Stud.-ex. 82, hoifr.-ex. 89, v. hfd 92, aud. v. G. lifg. 98-02, tf. kansliråd i Landtf.-dep. 01, ord. 04, krigsråd 07. Led. af Stocksunds kommun. 13.

WILLIAM NILSON. Anst. v. Gen.-stab topogr. afd. 88, därefter geodet v. Rikets allm. kartverk. Har triangelmätt öfver 500 kv.-mil af Norrland o. stora delar af södra o. mell. Sverige. Chef i detaljmätn. v. pågående nytriangulering. Sekr. i Kartograf. sällsk.

GUSTAF LINDMAN. Stud.-ex. 84, hoifr.-ex. 88, v. hfd 92, verkst. dir. o. styr.-ordf. i a.-b. Göteborg.-syst. i Jönköping sedan 06 o. i Jönk. stads sparbank sedan 10; styr.-ordf. i Göteborg.-systembolagens leveransfören., v. ordf. i systembol. förtroendenmd. Styr.-ordf. i Jönk.-Gripenbergs järnv. a.-b. Stadsfullm. sedan 11, v. ordf. i drätselk. o. ordf. i andra afd. 11-14; ordf. i drätselk. sedan 15.

AXEL HALLBERG. Afg.-ex. fr. Borås tekn. elem. sk. 69, intr. v. postv. s. å. postmäst. i Valdemarsvik 82, i Borås sedan 92.

OTTO FRICK †. Stud.-ex. 55, hoifr.-ex. 60, v. hfd. 65, rådman i Karlskrona 73, jenväl polismästare der 85-06.

CHRISTIAN MORTENSEN †. Bedrifvit en omfält byggv.-verksamhet i Malmö. Ordf. i styr. f. Malmö byggmäktigheten-fören. 89-04.

LEONARD MYRSTEDT †. Bild. tills. m. numera afl. dir. E. Stern firman Myrstedt & Stern i Stockholm; efter ombild. t. a.-b. verkst. dir. i den inom sin branch synnerligen framstående och ansedda affärsfirman.

WILHELM WITTE †. Inneh. af Turisthot. o. Jernv.-hot. i Ed samt Hultafors klimat- o. vatt.-kuranst. samt. åtnjutande det bästa anseende bland det utomordentligt stora antal besökare som under en lång följd af år sökt o. vunnit rekreation der.

**För insändare af porträtt att
beakta!**

Porträtt till Veckans Porträttgalleri
böra vara af möjligast sena datum för att införas.

Uppgifter till porträtt

böra ansluta sig till frågoformulär från redaktionen. Särskildt påpekas nödvändigheten af att **alla förnamn angifvas, med tilltalsnamnet helt utskrifvet och understruket.** Förbiseende härutinnan **uteslater biografi.**

Porträtt och biografi

införas efter begäran från Redaktionen, som också bör kostnaderna. Förslag till införande emottagas.

Efter fotografen
KRIGSFÅNGAR FRÅN ENGLAND, FRANKRIKE, RYSSLAND, BELGIEN OCH
SERBIEN förkorta väntetiden.

VÄRLDSKRIGET.

De stora fronterna i öster och väster förhöllo sig ointressanta under veckan 19—26 nov. Engelsmännen vunno någon terräng vid Ancre, närmade sig *Grandcourt*, och gjorde några framsteg vid *Gommecourt* och *Roclincourt* på anfallfrontens nordligaste hörn. I en Parisrapport af den 24 omtalades ett plötsligt franskt anfall vid Hilsenheim i Elsass. Eljest förlöpte veckan utan tilldragelser af vikt på de franska och ryska fronterna.

I *Balkankriget* inträffade händelser af mycket stor betydelse. De allierades starka offensiv på västliga Salonikifronten ledde till nya viktiga resultat; *Monastir* eröfrades och bulgarerna med sina tyska förstärkningar tvingades att intaga nya ställningar en half mil norr om staden. Här fortsatte striden hela veckan. På västra stranden af Presbajön intogo fransmännen byn *Leskovec*. Serberna intogo byn *Brudmira*. Väster om Monastir ryckte italienarne fram till *Mizoponi*.

Ännu mera intresserade onekligen den dramatiska offensiv, som centralmakterna satt i gång på *rumäniska nordfronten* och som hotade med en fullständig omringning af den rumäniska hufvudstaden. I veckans början utkämpades ett afgörande slag vid *Tergui-Jiu* i västra Valakiet, söder om Vulkanpasset, som bildar en af utfallsportharna för general Arzts armé. Slaget visade sig få en afgörande karaktär. De rumäniska linjerna genombröts och Arzts trupper ryckte skyndsamt söderut, hotande att afskära de i västligaste Valakiet kämpande rumäniska styrkorna. Järnvägsförbindelsen mellan gränsstaden Orsova och Crajova, den västra rumäniska arméns högkvarter, afbröts och redan den 21 stodo centralmakternas trupper omedelbart framför sistnämnda viktiga stad. Händelserna tycktes utveckla sig med katastrofartad snabbhet; *Crajova* intogs den 22, och härmed stodo de förbundna i hjärtat af Valakiet. Den 23 föll den västliga staden *Orsova*. — Falkenhayns öster ut opererande armé hölls eller höll sig tillbaka; nya framsteg rapporterades från denna front-

del först den 24 nov. Samtidigt kommo underrättelser om nya strider i Dobrudscha, dels på Mackensens högra flygel, dels vid Donau. Den 24 bragte tyska högkvarteret det märkliga meddelandet, att *Mackensens trupper på flera ställen gått öfver Donau*.

På italienska fronten var situationen oförändrad.

Den 21 nov. afled *Habsburgsmonarkiens öfverhufvud, kajsar Franz Josef*, i en ålder af 86 år. Han hade i 68 år suttit på tronen. Som hans efterträdare bestiger en brorsons son, ärkehertig *Karl Franz Josef* tronen, antagligen under namn af kajsar Karl I. Hvad tronskiftet skall få för politiska följder vet ingen; sannolikt kommer väl det tyska inflytandet i dubbelmonarkien att ökas.

Det förljudes, att dödsfallet skulle komma att påskynda inkallandet af den österrikiska folkrepresentationen, som under hela kriget icke varit samlad.

En annan politisk tilldragelse som anses komma att påverka händelsernas fortgång, är tyske

utrikesministern *von Jagows afgång* och den "borgerlige" *Zimmermanns* inträde på hans plats; aflösningen tros tyda på en systemförändring, bl. a. i fråga om den polska politiken.

I Ryssland ägde ett liknande ministerskifte rum. Konsejlpresidenten och utrikesministern *Stürmer entledigades* och till efterträdare utnämndes trafikministern *Trepov*.

Till bild å sid. 146.

August Lindbergs begravning som ägde rum den 22 nov. formade sig till en gripande högtidlig minnesgård åt den bortgångne. Det typiska höstvädret med regn och dimma afskräckte icke stora skaror af vänner och beundrare till den store konstnären att öfvervara likbegängelsen. Engelbrektskyrkan var fylld till sista plats af en representativ församling af teaterns, konstens, litteraturens och äfven politikens främsta namn under den stämmingsfulla akten. I kyrkans kor syntes mellan lysande ljuskandelabrur och gröna palmer på en hög katafalk den enkla gula ekkistan, endast prydd med granrisgirland och några röda rosor samt omgifven af en imponerande skörd af kransar och blommor. Jordfästningen förrättades af pastor Aug. Lind, som värtaligt tolkade den aflidnes betydelsefulla lifsgärning. Här efter sjöng operasångerskan Karin Branzell "Mina lefnadstimmar stupa" samt en dubbelkvartett af solister från Kungliga teatern "Stilla skuggor". Företräd af Sv. teaterförbundets ständer och Västmanlands—Dala nationalfarna från Upsala utbars kistan af skådespelare vid Dramatiska teatern. Under fakkelken sänktes därpå kistan i familjegravén på Nya kyrkogården.

H. 8. Dis Novellpristäflan.

Vi fästa den allmänna uppmärksamheten på den af H. 8. D. utlysta stora Novellpriställingen, kungjord i n:r 5 tillika med alla i samband därmed stående bestämmelser. — För täflingen, hvilken står öppen för vår lands alla författare (däri inbegripne amatörer) hafva utfäst

2,000 kr. i pris

Författare medgifves på begäran täfla om endast första priset. Ernäs ej detta äger H. 8. D. då inlösa manuskript utom täflan efter vanli uppgörelse.

Då det kan tänkas, att författare i bemärkt ställning mindre gärna deltaga i en täflan, där de olika prisen gradera de belönade skrifternas värde, vilja vi, för att tillförsäkra oss samtliga författares medverkan, till de tidigare offentliggjorda täflingsreglerna foga ytterligare en bestämmelse, enligt hvilken i täflingen deltagande författare medgifves rätt att täfla uteslutande om första priset. Manuskript som täfla om endast första pris men ej tilldömts detta, ställes till med utom täflingen i öfrigt och kan af Red. förvärfvas efter särskild uppgörelse med författaren.

Täflingstiden utgår den 15 nästinstundande januari.

Efter fotografi.
PRINS ARTHUR AF CONNAUGHT, kronprinsessan Margaretas bröder, i fverlämnar 3 konung Georgs vägnar höga engelska ordensinsignier till en del framstående franska generaler. Närmast prinsen generalerna Balfourier och Drude.

Text till bild å sid. 147.

I förra veckan utgräde intendenten Hugo Hedberg under gårdsägaren Linus Andréns fastighet, Kyrkogårdsgatan 23 i Örebro en ovanlig myckenhet krukmakaregods från tiden 1687—1729. Vår bild återger en profkolektion härå, hvaraf man finner, att mönstersamlingen är högst rikhaltig och konstnärlig. — Man räknar nämligen till omkring 150 olika mönster och typer. — Å de tre öfre hyllorna visas prof å invändigt glaseradt lergods, däribland en liten intressant mugg och en vacker kruka med öron.

Å alla de öfriga hyllorna återfinna vi snipaskålar i läckra former och dekorationer, allehanda kärilfragment samt skålbottnar med ornamentala årtal — allt i de mest bjerta färger och växlande mönster — dessutom en mycket intressant liten bägare, några leksaks-

föremål, glaseradt och oglasradt lergods med rankor i hög relief, öron till skålar med mönster från 1500 talet samt "ställningar" och rör för lerpipstillverkning m. m. Ett verkstadsfynd, som detta är så godt som enastående i vårt land. Föregående fynd ha påträffats mera strödda och utgöra icke en kollektion af föremål från samma tillverkningsort. Fyndet i fråga är så mycket mera värdefullt, som allt pekar på att tillverkningen bedrivits på den plats där fyndet är gjort, och icke såsom fynd från gräfningsar i våra äldre städer, exempelvis Lund, blott uppvisar enstaka föremål af hvilka de flästa icke med säkerhet kunna hänföras till en tillverkning säregen för orten.

H. 8. D:s prenumeranter i Stockholm

behagaa vid prenumeratlon hänvända sig till Bokhandeln eller till Hvar 8 Dags distribution, Apelbergsgatan 58 B, då tidningen fritt hembäres. Rikstel. Norrm. 8573. Allm. tel 20968.

Efter fotografi.
GENERAL COUSIN ÖFVERLÄMNAR EN HEDERSMEDALJ TILL M:ME DROZ, som återkommit från Orientarmén efter att där ha egnat sig åt sjukvård under ett år.

Efter fotografi.
ENGELSKA TRUPPERNA VID VÄSTFRONTEN. Hur ammunition till fältkanonerna transporteras till följe de af vädret förstörda vägarne.

INNEHÅLL: Skådespelaren August Lindberg, (biografi och helsidesporträtt). — Kungliga jakten i Skåne. — Kristinehamns nya hamn inviges. — Tronskiftet i Österrike—Ungern. — Jack London f. — Världskriget. — Bilder till dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri. — "Ljus i November". Ber. af Fredrik Wetterlund.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller eviltkorligt förbud.